

Klasyczne podejście do usług publicznych definiuje je jako usługi świadczone przez administrację publiczną bezpośrednio lub pośrednio na rzecz wszystkich obywateli. Bezpośrednia realizacja usług publicznych polega na zaangażowaniu wprost organów administracji publicznej (niezależnie od szczebla) w realizację poszczególnych usług, z kolei ich pośrednia realizacja odnosi się do finansowania podmiotów np. prywatnych zapewniających świadczenie konkretnej usługi publicznej.

Współcześnie administracja publiczna w coraz większym stopniu ma charakter świadczący, co oznacza, iż nie tyle zajmuje się władczymi rozstrzygnięciami, lecz mocniej zorientowana jest na zaspokajanie określonych potrzeb publicznych. Obszar tych usług jest bardzo szeroki, niejednorodny i przybiera różne formy organizacyjne obejmując np. edukację, ochronę zdrowia, komunikację publiczną, dostarczanie wody, odprowadzanie ścieków). Celem audytu usług publicznych jest zatem ustalenie sposobu realizacji tych usług, sprawdzenie poziomu przygotowania i stosowania przez jednostki standardów usług publicznych, a także ocena procesu planowania świadczenia usług publicznych w oparciu o przyjęte schematy organizacji i wprowadzone kary usług. W ramach audytu usług publicznych wartościowane są także działania związane ze wspieraniem rozwoju gospodarczego i rynku pracy, a także tematyka sposobu zarządzania bezpieczeństwem na terenie danej jednostki.

Eksperci ZPP w ramach projektu „Innowacyjna i sprawna administracja” przeprowadzają audyty w JST objętych projektem.

Analizę każdego z obszarów badania poprzedza przedstawienie i omówienie stanu pożądanego, który obrazuje docelowy kształt działalności jednostki w konkretnym zakresie, a następnie na tej podstawie model ten konfrontowany jest ze stanem faktycznym.

Eksperci szczegółowo analizują sposób realizacji usług społecznych, na którą składa się weryfikacja uchwał programowych podejmowanych przez organy jednostek. W tym celu ocenie poddawane są w szczególności:

- profilowane strategie rozwoju,
- wieloletnie prognozy finansowe,
- programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- programy na rzecz osób niepełnosprawnych,
- programy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Jak wynika z dotychczas przeprowadzonych audytów, typowymi przykładami słabych stron realizacji zadań JST w zakresie usług społecznych jest dezaktualizacja całości lub części dokumentacji sektorowych i nieprowadzenie w odniesieniu do tych dokumentów okresowych ewaluacji. Zaobserwować można także brak ciągłości działania w zarządzaniu i opracowywaniu dokumentów planistycznych, co w praktyce powoduje powstawanie w nich luk lub rozbieżności. Dostatecznie powszechną praktyką jest również niski poziom odniesienia dokumentów planistycznych do zadań związanych z poprawą bezpieczeństwa publicznego i brak powiązań pomiędzy tą dokumentacją a budżetami z poszczególnych lat czy też wieloletnią prognozą finansową.

W ramach audytu usług edukacyjnych ocenie poddawane są zadania jednostek w zakresie organizacji i prowadzenia szkolnictwa ponadgimnazjalnego. Pozytywnie należy ocenić, iż część z audytowanych jednostek obok obowiązkowo realizowanych zadań edukacyjnych stara się uatrakcyjnić podstawową ofertę oświatową poszerzając ją o możliwość wieloprofilowego kształcenia zawodowego. Zazwyczaj inicjatywy te podejmowane były w oparciu o konsultacje z powiatowymi urzędami pracy oraz z uwzględnieniem danych makro a dotyczących kształtowania się potrzeb lokalnego rynku pracy lub tych

wynikających z analizy wykonywanych u konkretnych pracodawców. Mocne strony w realizacji usług edukacyjnych

- udział jednostek w projektach współfinansowanych ze środków UE;
- nawiązywanie współpracy międzynarodowej z innymi jednostkami a dotyczącej wymiany dzieci i młodzieży;
- świadczenie przez szkoły usług fakultatywnych w formie zajęć pozalekcyjnych oraz kół zainteresowań;
- udzielanie wsparcia stypendialnego uczniom o ponadprzeciętnych zdolnościach;
- opracowywanie programów dodatkowych zajęć wyrównawczych dla uczniów wymagających pomocy;
- prowadzenie monitoringu działalności edukacyjnej w oparciu o instrumenty i dane Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych, i Kuratoriów oświaty;
- badanie losów absolwentów szkół i ich dalszych ścieżek rozwoju.

W kolejnym artykule przedstawimy pierwsze wyniki audytów w obszarze ochrony zdrowia, pomocy społecznej i usług technicznych.

Projekt realizowany jest przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.